

nr. 39 lente 2003

Het Hoornblad

KNNV
vereniging
voor veldbiologie

afdeling

Hoorn/West-Friesland

KIJK EENS NAAR ...
HOMMELS EN VLINDERS!
zie pagina 16-17

Informatie en mededelingenblad van de KNNV-afdeling Hoorn/West-Friesland

Verschijnt 4x per jaar (januari, april, juli en oktober)

Sluitingsdatum kopij: 4 juni 2003

Redactie: Jan en Ina Marbus, Dorpsstraat 10A, 1689 EV Zwaag

Egbert Baars, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker

e-mail: dehoornbloem@hetnet.nl of hoorn@knnv.nl

Internet: <http://www.knnv.nl/hoorn>

Verzending: Willy Mantel, Schout 57, 1625 BR Hoorn

Inhoud van Het Hoornblad Nr. 38

- blz. 3 Activiteitenprogramma
- 4-5 Toelichting
- 6 Hemelvaartkampje
- 6 Groene specht
- 7-9 Van de bestuurstafel
- 9 Kraanvogelreis
- 10 Verslag excursie De Kerf
- 11 Natuurkalender-fenologie
- 12-14 Vlinders in zomaar een tuin in Andijk
- 15 Aanbieding vlinderrapport
- 16 Vlinderwerkgroep
- 17 Kijk eens naar...hommels!
- 18 Egels gevraagd
- 19 Vogelwerkgroep
- 20-21 Verslag Zeevangtelling maart 2003
- 22 Fenologie-vogels
- 23 Verslag excursie 's Gravelandse landgoederen
- 24 Verslag bomenwandeling
- 25 Plantenwerkgroep
- 26 Zomerkamp 2003, en de LJ
- 27 Cursussen
- 27 De Hoornbloem
- 28 Logboek
- 29-30 Waarnemingen

Tekening voorplaat: Aardhommel, Ina Marbus-Hotho

Activiteitenprogramma

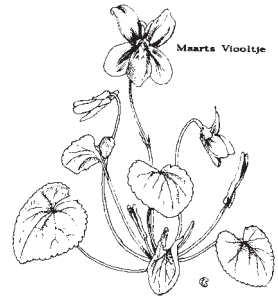
APRIL

- dinsdag 1 Lezing "De natuur in beeld en geluid"
zaterdag 5 Extra V.V. te Arnhem, zie Natura
donderdag 10 Start plantencursus, zie pagina 27
zaterdag 12 Zeegatwandeling, zie toelichting
maandag 14 Vlinderwerkgroepavond, zie pagina 16
woensdag 23 Plantenwerkgroep, zie pagina 25
donderdag 24 Vogelwerkgroepavond, zie pagina 19
zondag 27 Wandelexcursie door de Weelen met extra aandacht voor vlinders, zie toelichting.

MEI

- zaterdag 3 Soortendag van de vogelwerkgroep, zie pagina 19
zaterdag 10 Landelijke fietsdag-Nationale Gruttodag, zie pagina 19
zondag 11 Plantenexcursie Wildrijk, zie toelichting
woensdag 14 Vogelwerkgroepavond, zie pagina 19
woensdag 14 Plantenwerkgroepexcursie Wognum, zie pagina 25
zondag 18 Vlinderwerkgroepexcursie De Leyen en Obdammer Weel, zie pagina 16
woensdag 21 Infoavond Kraanvogels zie pagina 9
zondag 25 Excursie Zwanenwater, zie toelichting
29 mei t/m 2 juni, Hemelvaartweekend
Sippenaeken, zie pagina 6

JUNI

- woensdag 11 Plantenwerkgroepexcursie Hoogkarspel, zie pagina 25
zondag 15 Plantenexcursie Heemtuin Zaandam, zie toelichting
donderdag 19 Vogelwerkgroepavond, zie pagina 19
zaterdag 21 Vlinderworkshop, zie pagina 16
zaterdag 28 Wandeling op Wieringen, zie toelichting
zondag 29 Vlinderwerkgroep excursie Hoogwoud, zie pagina 16

JULI

- 2 t/m 5 Werkweek op Het Landje van Naber, zie toelichting

AUGUSTUS

- 1 t/m 4 Zomerkamp in Winterswijk, zie pagina 26

Toelichting activiteitenprogramma

De lezingen worden - tenzij anders vermeld - gehouden in de oefenzaal van de Hoornse Harmonie, Achterstraat 23 te Hoorn. Zaal open om 19:30 uur. Er wordt in de zaal niet gerookt. Let op: enkele lezingen worden op een ander adres gegeven: "Het Octaaf", J. v/d Pollstraat 1, Hoorn.

De meeste excursies starten bij de kleine P aan het Dampten in Hoorn, even voorbij de begraafplaats. Vanaf de trein (en de fietsenstalling) is het 8 minuten lopen.

Bel bij twijfelachtig weer even naar de vermelde contactpersoon.

Zaterdag 12 april: Zeegatwandeling

In het combinummer van Natura en De levende Natuur over het Natte Hart zat een beschrijving van de Zeegatwandeling. Deze hebben we met elkaar in september gelopen. Het gebied van de kogen is in het voorjaar ook een belevenis zowel vanwege de weidevogels als het landschap. Afhankelijk van het weer kan de route korter of langer gemaakt worden (totaal maximaal 10 km). Let wel dat sommige delen over de onverharde dijkkrui voeren.

Verzamelen bij kerk Schardam 09:30 uur, terug ca. 12:30 uur. Inlichtingen bij Jan Marbus (0229) 23 04 19.

Zondag 27 april: wandelexcursie door de Weelen

Een voorjaarswandeling door de Weelen bij Lutjebroek kan heel verrassend zijn. Dit drassig gebied is een eldorado voor allerlei soorten vogels. Als de weersomstandigheden geschikt zijn loopt de vlinderwerkgroep ook mee om de aanwezige vlinders te noteren.

We starten bij station Hoogkarspel om 09:11 uur en de wandeltocht eindigt bij station Bovenkarspel / Grootebroek.

Vertrek is om 09:00 uur met de trein vanaf station Hoorn-centraal.

Degenen die rechtstreeks naar Hoogkarspel gaan kunnen hun auto of fiets kwijt op het parkeerterrein of de fietsenstalling naast het station. Vroeg in de middag zijn we weer terug. Inlichtingen bij Jan Vlaming (0228) 56 23 85.

Zondag 11 mei: plantenexcursie naar het Wildrijk bij Schagen

Het Wildrijk staat in bloei. Door de bloeiende wilde hyacint kleurt de bodem van dit stukje natuur blauw. Dat moet uiteraard gezien worden! Denk om het volgende: mensen die beschermer zijn van het Landschap Noord-Holland hebben gratis toegang. Dus neem uw kaart mee. Anderen moeten een kaartje kopen.

Indien er nog tijd over is gaan we ook nog naar de kuststrook. Vertrek 08:45 uur vanaf P Dampten Hoorn. Tijdsduur van deze excursie is niet bekend. Het is misschien te mooi weer om snel thuis te zijn.

Inlichtingen bij Resi Zabel en/of Michel Kleij (0229) 23 05 24.

Zondag 25 mei: rondwandeling Zwanenwater bij Callantsoog, ± 5 km

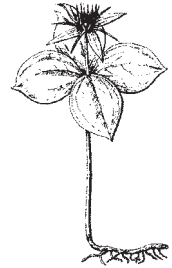
Het grootste deel van de lente zit alweer op. Voor de duinen maakt dat niet uit, want het is er altijd mooi en spannend: de bloemen, planten, insecten en vogels zoals **TAPUIT**, **LEPELAAR**, **ROODBORSTTAPUIT**, **KOEKOEK**, **BOOMVALK** (er is een kijkhut met water rondom) zouden we kunnen zien. Deze wandeling behoeft geen verdere aanbeveling. Neem uw NM-lidmaatschapskaart mee, anders dient u een toegangskaartje te kopen.

Vertrek parkeerplaats Dampden om 08:45 en terug om ± 13:30 uur.

Inlichtingen bij Wil Liefing (0299) 69 02 12.

Zondag 15 juni: plantenexcursie naar de Heemtuin Zaandam

We gaan deze ochtend allereerst naar de Heemtuin Zaandam en sluiten de excursie af met een bezoek aan het Heimansmuseum in de zelfde plaats. Vertrek Dampden 08:45 uur, terug begin van de middag. Inlichtingen bij Anneloes ter Horst (0226) 45 29 90.

Zaterdag 28 juni: wandeling op Wieringen

We parkeren de auto's in Den Oever; nemen een kijkje in de haven en gaan dan de pier op. Deze is niet echt comfortabel om te lopen. Verder langs de waddendijk richting Oosterland en weer terug. Wie weet zien we jonge **KLUTEN**, **LEPELAARS**, **BERGEENDEN** of sterntjes. De pier en het buitendijkse gebied kan ook voor de plantensen heel interessant zijn. Laat je verrassen!

Het is hoogwater om 08:50 uur en laag 15:05 uur.

Vertrekplaats Dampden 08:45 uur en terug ca 13:30 uur. Inlichtingen bij Wil Liefing (0299) 69 02 12.

Woensdag 2 t/m zaterdag 5 juli: Werken aan het Landje van Naber

Op woensdag t/m vrijdag steken we de handen uit de mouwen van 19:00 tot 21:30 uur. Je kunt dan hooien, sjouwen, plaggen, greppelen of ... prutten op ons Landje van Naber in de Grote Waal in Hoorn. Op zaterdag 5 juli zijn we bezig van 10:00 tot 13:00 uur. Doe mee, help mee en geniet van dat oud-hollands buitenwerk. Voor koffie/thee wordt gezorgd!

Inlichtingen bij Jan-Pieter (0229) 23 97 24.

Naast dit algemene excursieprogramma organiseren de werkgroepen (vogel-, planten-, vlinderwerkgroep) in het zomerhalfjaar diverse buitenactiviteiten. Deelname hieraan staat vrij voor alle KNNV'ers. Zie hiervoor verder de betreffende pagina's of neem contact op met de coördinator.

Hemelvaartkamp 2003

Zoals reeds aangekondigd wordt het Hemelvaartkamp dit jaar in het mooie Limburg gehouden. Om precies te zijn in Sippenaeken (net over de grens in België). De Geul stroomt vlak langs het huis.

Het officiële kamp duurt vanaf woensdagavond 28 mei tot en met zondag 1 juni. Maar het huis is geboekt voor de periode van maandag 26 mei tot en met maandag 2 juni.

We overnachten in een kampeerhuis met 2- tot 6- persoons kamers. Verder voorzien van alle gemakken. Dit huis biedt echter plaats aan maximaal 30 personen. Er zijn nog enkele bedden vrij, dus haast u!

We zitten daar temidden van de zinkflora van het veel geroemde Zuid-Limburg. De oorsprong van die zinkflora zijn de mijnen van Plombières. Men leze ook "Uit ons Krijtland" van E. Heimans.

Twee kilometer ten noorden van ons verblijf ligt de Heimansgroeve en nog iets verder de beroemde Volmolen van Epen.

Voorplantenliefhebbers zullen deze dagen zeker aan hun trekken komen. Ik noem alleen al het Gerendal met z'n 35 orchideeënsoorten! Verder is langs de Geul een fraaie zinkflora te vinden. Maar ook voor vogels, insecten en zoogdieren moet u in Limburg wezen.

S.v.p. uiterlijk 10 mei opgeven bij Eric de Vroome, (0229) 57 10 78.

Groene specht

De laatste weken van maart was veelvuldig het lachen van de **GROENE SPECHT** te horen rond de Dorpsstraat in Zwaag. Dit verheugende teken van leven roept wel enkele vragen op. De nieuwste broedvogelatlas toont hoe uitzonderlijk het voorkomen van de **GROENE SPECHT** in West-Friesland is. Deze soort leeft normaliter van de **RODE BOSMIER**. Mogelijk dat hij in onze streken van de **ZWARTE WEGMIER** leeft. In ieder geval is het een veel op de grond fouragerende spechtenssoort. Daarmee is hij ook gevoelig voor koude (sneeuwrijke) winters.

Wie ziet of hoort in onze omgeving de **GROENE SPECHT**?
Let eens op zijn gedrag. Wat zoekt hij op de grond?
Waar zou hij zijn nest hebben?

Bekend is dat **GROENE SPECHTEN** zich over grote afstanden (circa 2 km) verplaatsen. We zijn benieuwd waar de **GROENE SPECHT** nog meer opduikt!

Jan Marbus

Van de Bestuurstafel

De eerste vergadering na de jaarvergadering* was op 5 maart 2003. In deze vergadering werden de functies verdeeld. Ad Roobeek wordt onze nieuwe penningmeester, Egbert Baars blijft onze secretaris. Andere functies zoals: commissie Lezingen, Excursies, commissie Landje van Naber, de verschillende werkgroepen moeten nog worden herverdeeld. Verder waren er voortgangsrapportages m.b.t. de verschillende acties en activiteiten.

De aanbieding van ons "Vlinderrapport" werd doorgenomen en daarbij de laatste details gegroepeerd. Henny en Egbert hebben er na vele uren werk een prachtig geheel van gemaakt. U kunt er elders in dit "Hoornblad" meer over lezen. Ook wil ik vanaf deze plaats enkele mensen bedanken, die hebben meegeholpen om de gasten op 4 maart te ontvangen, nl. (in alfabetische volgorde): Els Bakker, Willeke van Gent, Aartje de Vroome en Claudia de Vroome. Zij hebben gezorgd dat er o.a. koffie, thee, koekjes, enz. aanwezig waren. Heel fijn dat jullie er waren.

Verder werden de juridische activiteiten doorgenomen m.b.t. de Knobbelzwanen. Ook hierover leest u meer in dit "Hoornblad".

*) Er zijn nog enkele exemplaren van het Natuurhistorische jaarverslag (48 pagina's) verkrijgbaar bij de secretaris.

WATERSCHAPSVERKIEZINGEN

U zult er wel moe van worden. Weer verkiezingen!! Ja, dat klopt. Nu voor het nieuwe waterschap. Zoals u wellicht heb vernomen bestaan er boven het IJ geen 5 waterschappen, doch slechts één! Het Waterschap Hollands Noorderkwartier.

Het is van belang dat u voor dit waterschap toch weer naar de stembus gaat. Het waterschap zorgt niet alleen voor droge voeten en voor de polderwegen en de dijken, doch houdt ook de natuur in de gaten. En daar gaan we dus, als natuurliefhebbers, voor. Er zijn verschillende kandidaten die de natuur hoog in het vaandel voeren en die moeten we dus in de gaten houden. Zeker bij de stembus!!! Dus, wat doen wij, KNNV-ers.....?

De groene kandidaten in uw omgeving zijn:

- Voor KNNV-leden in Hoorn, Enkhuizen, Medemblik, Drechterland, etc:
Kiesdistric A: Texel, Noordkop, West-Friesland.
 - a) Bebouwd: o.a. Luzet Wagenaar-Kroon (Oosterblokker).
 - b) Ingezetenen: o.a. Jaap Spaan (Wijdenes).
- Voor KNNV-leden in Zeevang, Beemster, Purmerend, etc:
Kiesdistric C: Waterland, Zaanstreek.

- a) Bebouwd: o.a. Willie Swildens (Zuiderwoude)
- b) Ingezetenen: o.a. Willem Rol (Marken-Binnen).

FLORA EN FAUNAWET 3

Zoals in vorige "Hoornbladen" werd vermeld hebben wij bezwaren ingediend bij GS, voor het door haar gevoerde beleid m.b.t. het verlenen van een vergunning aan de WLTO te Haarlem voor het afschieten van Knobbelzwanen in Noord-Holland. En gelukkig waren wij niet de enigen. Totaal zijn er ongeveer 70 bezwa-ren ingediend. Ze hebben het niet gehaald. Alleen enkele met een lichte wijziging inzake het afschieten van dieren in het algemeen. Wij zijn de enigen die een voor-lopige voorziening hebben aangevraagd.

Op 21 november 2002 werd ons bezwaarschrift door een hoor- en adviescom-mis-sie van GS behandeld. Tegelijkertijd (d.w.z. op dezelfde dag) werd de door ons bij de Rechtbank, Sector Bestuursrecht aangevraagde voorlopige voorzie-ning behan-deld. Op 5 december 2003 kwam de voorzieningenrechter met een uitspraak waarbij zij GS in het ongelijk stelde en het besluit van GS werd voor een periode van zes weken na uitspraak van GS op ons bezwaarschrift geschorst. De reden van de rechter hiervoor was, dat hij vond dat op basis van postcodegebieden een goede controle niet mogelijk was. Verder vond de rech-ter dat GS een aan haar toegekende taak niet mag overdragen aan een belan-genorganisatie. Dat was nl. een van de redenen van ons bezwaar. De recht-bank gelastte GS verder de door ons gemaakte kosten te vergoeden. GS ver-klarde ons wel ontvankelijk, maar het bezwaarschrift werd ongegrond ver-klard.

Na het doornemen van de reden van GS vond het bestuur redenen om tegen het besluit van GS een beroep aan te tekenen. Dat hebben wij inmiddels gedaan. Om-dat het besluit van de voorzieningenrechter een beperkte tijdsduur had hebben wij weer een voorlopige voorziening aangevraagd.

Deze werd onlangs behandeld en weer werden wij door (thans een andere) voor-zieningenrechter in het gelijk gesteld. Deze nam niet alleen de redenen van zijn collega over maar voegde hieraan toe dat een belangenorganisatie als de WLTO nooit met een faunabeheerplan zou kunnen komen (een basis om art. 68 in wer-king te kunnen hebben).

Nu dient alleen nog het beroep te worden behandeld. Voorlopig mag door WLTO geen gebruik gemaakt worden van de aan haar door GS verleende ont-heffing. Dat hebben we voorlopig voor elkaar. Bij deze voorlopige voorziening waren nog twee partijen aanwezig nl. een particulier en de Stichting Faunabescherming. Ook hier dient GS de door ons gemaakt kosten te vergoe-den.

CONO

Cono. Weet u het nog? De kaasfabriek CONO wil in de Beemster bij haar aldaar bestaande bedrijf een weipoederfabriek neerzetten. Een gevaarte van 37m x 42m x een hoogte van 26 meter. Daar is het inmiddels niet bij gebleven.

De gemeente Beemster wil een gedeelte van haar bestemmingsplan "Landelijk Gebied 1994" gaan aanpassen om de CONO in de gelegenheid te stellen die weipoederfabriek te kunnen realiseren. Het gaat om de hoogte (die mag in feite niet hoger worden dan 11 meter) en de geluidshinder op de omliggende bebouwing.

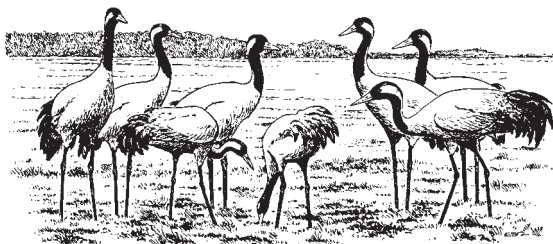
Eerst de hoogte van 26 meter. Nu blijkt al dat het gebouw 30 meter moet worden met een mogelijke uitbreiding van 12%, dus ong. 33 meter!! Een gebouw van die hoogte moet je je voorstellen als een flatgebouw van 8 - 10 verdiepingen.

Gezien het karakter van de droogmakerij, cultuurhistorisch en landschappelijk, is dit niet verantwoord. Dit is ook de mening van Min.VROM. Om die redenen hebben wij dan ook een bezwaarschrift ingediend bij de gemeente Beemster waarin wordt verzocht om af te zien van de hoogte van dit gebouw en het op een andere manier te realiseren.

Thans blijkt dat meerdere organisaties een bezwaarschrift hebben ingediend, nl. Milieufederatie Noord-Holland in Zaandam, de Stichting Behoud Waterland en de Stichting Alkmaardermeer en omgeving. Maandag 17 maart worden de bezwaarschriften behandeld door de commissie Grondgebiedzaken van de

Kraanvogels

In het vorige Hoornblad stond het idee om een afdelingskampje in het najaar te houden in Mecklenburg- Vorpommern in Oost-Duitsland. Daar in de buurt van het eiland Rügen verzamelen zich tienduizenden kraanvogels en die pleisteren er enkele weken alvorens verder te trekken naar hun winterverblijven.

Eerdere bezoeken door diverse KNNV'ers bieden ons de mogelijkheid voor geïnteresseerden uit onze afdeling een eigen kampje te verzorgen.

Inmiddels hebben zich 30 gegadigden gemeld. Graag willen we die belangstellenden informeren over de mogelijkheden en de keuze voorleggen:

- wanneer - week 41, 42 of 43
- hoelang - 3, 4, 5, 6 of 7 dagen
- hoe - reisroute, faciliteiten
- waar - accommodatie / lokatie

Om betrokkenen in de gelegenheid te stellen een goede keuze te maken willen we alle mogelijkheden met +++ en --- presenteren op een informatie-avond. Wijkcentrum Risdam: Scheerder 1 Hoorn.

Woensdag 21 mei, van 20:00 tot 21:30 uur.

Het bezoeken van deze avond is dus vrijblijvend. Voor de deelnemers aan het kampje wel aanbevolen. Inlichtingen Jan Marbus (0229) 23 04 19

Op jacht naar de Kruisbek in Schoorl

Op zaterdag 15 februari was een groep van 21 personen om 08:45 uur vanaf het Dampten in Hoorn vertrokken naar de boswachterij Schoorl.

Dit duinlandschap is een gigantische zandvlakte van bijna 5 km breed. Omdat het zand van een speciaal soort is, waren hier vroeger rampzalige zandverstuivingen. Om dit stuiven tegen te gaan is men vanaf het midden van de negentiende eeuw bezig geweest met het planten van dennen. Omdat dennen veel vocht aan de grond onttrekken kan er weinig anders groeien. Nu wordt selectief gekapt om meer gemengd bos te krijgen.

Na een inleidend praatje van Anneloes vertrokken we voor de wandeling. Al gauw kwamen we een **GROTE BONTE SPECHT** tegen. Even verder stond een boomstam waar de metselbijen heel wat gaatjes in geboord hadden. Evenals in andere bossen lag hier ook veel dood hout of stonden dode bomen waar de schors vanaf was en waarin de insecten heerlijk hun gang konden gaan. We kwamen diverse mossen tegen zoals: **GEVORKT HEIDESTAARTJE**, **OPEN RENDIERMOS**, *Cladonia zopfii* en **HAARMOS**. Wat we ook zagen waren veel mini-zaailingen van naaldbomen, die een bos op zichzelf leken!

Op een gegeven moment kwamen we een kale boom tegen die helemaal gewikkeld was met een soort liaan van de naalden van een spar. Onder de dennen zagen we: **OOSTENRIJKSE DEN**,

SITKASPAR, **GROVE DEN** en **ZEEDEN**. Omdat het landschap kalkarm is komt er ook **STRUIK-** en **KRAAIHEI** voor. Er waren ook volop vogels. Zoals: **KUIFMEES**, **GLANSKOPMEES**, **PIMPELMEES**, **BOOMKRUIPER**, **KEEP**, **GOUDHAANTJE** en **VINK**.

Van de wilde planten die uitgebloeid waren herkenden we:

BOERENWORMKRUID, **BREEDBLADIGE WESPENORCHIS**, **TEUNISBLOEM**, **RONDBLADIG WINTERGROEN** en **TOORTS**.

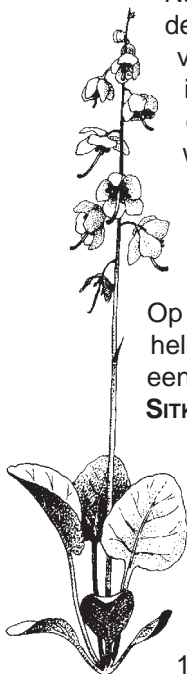
Wij hebben ook een bezoek gebracht aan de Kerf. Deze is in 1997 gegraven en vormt een gat in de eerste duinenrij. Hier kan

de zee met springvloed en een zeer krachtige zuidwestenwind achter de duinenrij komen. Er waren berichten, dat de Kerf overvol was en dat zelfs de vlakten eromheen ondergelopen waren. Toen wij er waren viel het mee. Wel was de Kerf grotendeels met water gevuld.

We hebben helaas geen **KRUISBEKKEN** gezien maar het werd goedge maakt, doordat wij nog een mooie groep **GEKRAAGDE AARDSTERREN** tegenkwamen.

Om ongeveer 13:30 uur kwam er een einde aan de wandeling die mede door het gunstige weer zeer geslaagd was.

Jan Vlaming

De Natuurkalender

Al heel veel jaren onderzoeken mensen het verband tussen natuurverschijnselen en het weer. Dat spitst zich meestal toe op de melding van de eerste ... ("is 't eitje er al?"). Maar het kan net zo goed betrekking hebben op de laatste zwaluwen of vlinders die men in het najaar ziet.

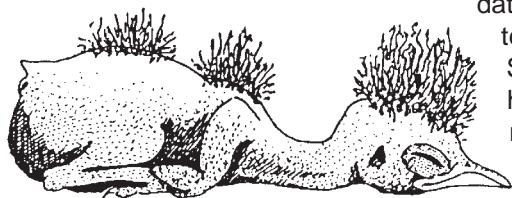
Op pagina 22 beschrijft Ad Roobeek al de vogelzaken die voor de fenologie interessant zijn. Wie het radio-programma "Vroege vogels" beluistert weet dat telefonische meldingen voor de "Natuurkalender" over heel wat meer natuurlijke zaken gaan: vlinders, bloemen, bomen ...

Bekende lenteboden zijn **KLEIN HOEFBLAD** en **SPEENKRUID**. Dit jaar bloeide het wel een maand later dan andere jaren!

De eerste hommels werd gemeld op 24 februari. Er is vastgesteld dat hommels buiten al actief zijn bij een temperatuur van 5°C!

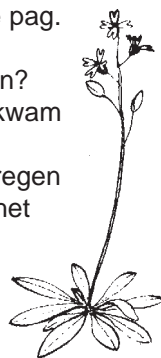
Sinds ons eigen vlinderproject was het dit jaar natuurlijk helemaal spannend wanneer de eerste vlinders zouden verschijnen. De felle zonschijn heeft er voor gezorgd dat vele **KLEINE VOSSEN**,

CITROENVLINDERS en **GEHAKKELDE AURELIA'S** zijn waargenomen (zie pag. 16)

Maar de droogte zal ook effect hebben. Wie let er eens op slakken? Trouwens de voorjaarsstrek van padden, kikkers en salamanders kwam toch meestal goed op gang met regenachtig zacht weer?

Die hele reeks van eerstelingen is vrijwel oneindig- de dubbeltjesregen van de lep, de bloei van Hollands kant (**FLUITEKRUID** in de berm), het verschijnen van de libellen (Juffertjes en Glazenmakers). Ook hier geldt - om deze oneindige beleving te begrenzen - let eens op in je eigen tuin: maak gewoon een eigen tuinlogboek. Noteer daarin allerlei leuke natuurverschijnselen, vondsten, waarnemingen. Na verloop van tijd groeit het als fenologisch document.

Jan Marbus

NB. zie ook <http://www.natuurkalender.nl>

Vlinders in zomaar een tuin in Andijk

Sinds enige jaren ben ik mijzelf in toenemende mate gaan interesseren voor vlinders. Zodoende heb ik in 2002 enthousiast meegedaan met het vlinderproject van de KNNV. Hierdoor ben ik bovendien beter gaan noteren. Daarom volgt, na een korte bespreking van de tuin, een verslag van soorten en aantallen vlinders in onze tuin, en waarop ze foerageerden.

DE TUIN

Deze tuin is, zoals reeds gezegd, gelegen in Andijk, in een rustieke en landelijke buurt. Ze meet inclusief gras ca. 300 m² en ligt merendeels op het zuiden, om-zoomd door struiken en bomen, en hier en daar houtrillen. De tuin wordt diervriendelijk onderhouden met bijbehorende planten. Omdat de tuin vol staat met meerja-rige planten wordt er natuurlijk niet gespit of geschoffeld.

Voor de vlinders groeien hier o.a. de volgende mogelijke nectarplanten:

LONGKRUID, JUDASPENNING, PINKSTERBLOEM, DAGKOEKOEKSBOEM, MUSKUSKAASJESKRUID, WILGEROOSJE, TEUNISBLOEM, IJZERHARD, MOERASANDOORN, MUNT, KATTESTAART, BLAUWE KNOOP en HEMELSLEUTEL.

Maar de allergrootste trekker was natuurlijk die ene **VLINDERSTRUIK**, donkerpaars van kleur, en in het vroege voorjaar tot op de grond afgesnoeid. De bloei begon pas half augustus, doorgaande tot ver in oktober.

Qua waardplanten staat er **MUNT**, hier en daar wat **BRANDNETEL**, een behoorlijk uitgegroeide **KLIMOP**, en dit jaar voor het eerst: **HOP**.

Verder heeft de **PRUIMENBOOM** zijn waarde, en om de natuur wat te manipuleren heb ik vanaf september een voedertafel ingericht met (rottend) fruit: **APPEL, PEER, PRUIM** en **SINAASAPPEL**.

In de tuin zijn enige malen per week op een gunstig tijdstip de soorten en aantallen vlinders geteld. In de periode juli/oktober is dit beter gedaan, doordat de "gunstige tijdstippen" beter konden worden gekozen, dan in de voorjaarsperiode.

KLEIN KOOLWITJE en **GEADERD WITJE** zijn niet genoteerd.

DE VLINDERS, ALFABETISCH

ATALANTA

Vanaf begin juni kwam regelmatig een exemplaar in de tuin, vooral in de avond, kennelijk om te slapen. Vanaf begin augustus liepen de aantallen op tot regelmatig 4 exemplaren, die vooral foerageerden op de pruimenboom, en vanaf september op de **VLINDERSTRUIK** en de voedertafel. Op 12 september trof ik een maximaal aantal aan van 12 exemplaren. De laatste **ATALANTA** vloog nog op 12

oktober.

Overigens liepen de aantallen bij een buurman in de periode half augustus/half september op tot regelmatig 50 exemplaren. Hier foerageerden ze op een **PERENBOOM**.

ARGUSVLINDER

De **ARGUSVLINDER** was een onregelmatige gast met hooguit 2 exemplaren. De eerste vlinder is gesignaleerd op 29 mei en een late vlinder vloog nog op 1 oktober. De soort werd niet foeragerend gezien.

BOOMBLAUWTJE

In juli en augustus was deze vlinder meestal aanwezig, opvallend vaak in de nabijheid van de **KLIMOP** (waardplant). De soort vliegt vaak snel en onrustig, en is bovendien slecht te benaderen.

DAGPAUWOG

Deze soort is dit jaar weinig gezien. Meldingen van telkens één exemplaar komen van de volgende data: 2 april, 19 en 29 juli, 15 augustus en 1 oktober. Meestal werd de soort rustend gezien, of drinkend op de **VLINDERSTRIJK**.

DISTELVLINDER

Deze soort kwam af en toe in de tuin vanaf half juni tot 3 september met 1- 3 exemplaren. Gefoerageerd werd op diverse planten, vanaf half augustus allen nog op de **VLINDERSTRIJK**. Op 18 augustus (warm) troffen wij 60 (!) **DISTELVLINDERS** op 60 meter dijk, foeragerend op **LUZERNE**, nabij de tuin.

GEHAKKELDE AURELIA

Vorig jaar zag ik mijn eerste **GEHAKKELDE AURELIA**. Mede daarom heb ik **HOP** (waardplant) geplant en misschien daarom dat tussen 12 september en 4 oktober telkens 1 - 3 exemplaren aanwezig waren. Ze foerageerden op de voedertafel (soms tot 3 exemplaren), de **VLINDERSTRIJK** en de **PRUIMENBOOM**.

GROOT KOOLWITJE

Vanaf juli was de soort regelmatig aanwezig met 1 of enkele exemplaren. In de maanden augustus en september, met een top van 5 vlinders op 12 september, waren de aantallen iets groter. De laatste vlinder vloog rond op 2 oktober. Ze foerageerden op diverse planten, graag op **IJZERHARD**, maar later alleen op de

VLINDERSTRIJK.

KLEINE VOS

De eerste Vos was al vroeg wakker, namelijk op 9 maart. Daarna is de soort nauwelijks meer gezien tot 15 augustus: 3 vlinders. Vanaf deze datum lopen de aantallen langzaam op tot maximaal 8 vlinders op 12 september, en daarna weer langzaam af. De laatste vlinder vloog rond op 10 oktober. Er werd uitsluitend gefoerageerd op de **VLINDERSTRIJK**.

LANDKAARTJE

In 2002 is de soort één maal gezien op 29 juli. Opvallend is dat ook in 2001 de soort één maal is gezien, op bijna dezelfde datum, namelijk 2 augustus.

MUNTVLINDER

Geen echte dagvlinder, maar een microvlinder; toch leuk om even te noemen. De eerste vlinder is gezien al op 18 mei. Vanaf eind juni zie ik de soort regelmatig, doch in kleine aantallen. Vanaf 20 juli lopen de aantallen telkens op tot een maximum van 20 vlinders op 31 juli. Daarna zijn ze ineens weg! Opvallend is dat in 2001 ook maximaal 20 exemplaren zijn gevonden op 2 augustus. Ze worden uitsluitend aangetroffen op de **MUNT**.

NAWOORD

Nu, in januari, hangen in de schuur al enige maanden een **KLEINE VOS** en een **GEHAKKELDE AURELIA** te wachten op hogere temperaturen.

Zo wacht ook ik, weliswaar in een meer comfortabelere hou-

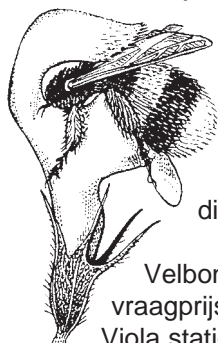
Te koop

ding, op een nieuw vlinderseizoen.

Marco van der Lee

Velbon Tripod statief-balhoofd, in originele verpakking,
vraagprijs € 10,-

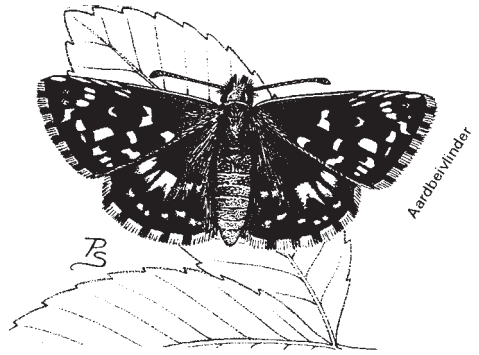
Viola statief, driepoot, vraagprijs € 15,-.

Aanbieding rapport

"Vlinders in West-Friesland 2002"

Op 10 maart is het rapport "Vlinders in West-Friesland" door Henny van der Groep (coördinator Vlinderwerkgroep) aan Ada Wildekamp (gedeputeerde provincie Noord-Holland) aangeboden. Dit gebeurde onder belangstelling van waarnemers, afgevaardigde van gemeenten, leden van de vlinderwerkgroep en overige leden van de KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland. Onze voorzitter leidde het festijn in met een overzicht van de doelstellingen en de activiteiten van zijn vereniging. Henny nam daarna het stokje over en gaf een beschrijving van het ontstaan en verloop van het project.

Daarna presenteerde zij de resultaten van 2002 aan de hand van een totaal overzicht en enkele details, het praatje werd afgesloten met een conclusie en een oproep om de komende 4 jaar door te gaan met dit project. Hierna werd het eerste exemplaar van het rapport door Ada Wildekamp in ontvangst genomen. Ada Wildekamp was blij met de inzet van zoveel vrijwilligers om de vlinderstand in West-Friesland te monitoren. Zij gaf aan dat het provinciebestuur dit soort projecten van harte ondersteunt, het is voor de beleidsmakers van belang dat er veel gegevens over de natuur worden verzameld. De provincie heeft zich de afgelopen jaren ingezet voor de natuur met aankopen van land en het bevorderen van de leefomgeving voor bepaalde soorten. Hier is met de komst van het laatste kabinet helaas de klad ingekomen. De provincie heeft echter besloten om in ieder geval tot 2004 door te gaan met investeringen in de natuur. Er zijn projecten gestart om in Noord-Holland de biotoop zodanig te verbeteren dat de bedreigde vlindersoort als de **ZILVEREN MAAN** hier weer kan leven. In 2001 zijn dan ook 20 exemplaren van de **ZILVEREN MAAN**, door Ada Wildekamp, uitgezet in het IJperveld. Naast de Zilveren maan zijn ook de **GROTE PARELMOERVLINDER**, de **AARDBEIVLINDER** en de **KOMMAVLINDER** aandachtsoorten. Deze komen helaas nog niet in West-Friesland voor. Ze wenste ons vervolgens veel succes met het vervolg van het project, waarmee we een zinvolle bijdrage leveren aan de bescherming van de vlinders.

Tot slot riep Michel Kleij de aanwezigen op om de komende jaren door te gaan met het waarnemen van de vlinders in ons gebied en sloot hij het officiële deel van deze bijeenkomst af. Hierna was er gelegenheid tot het nuttigen van een hapje en een drankje.

Egbert Baars

Zie ook onze website www.knnv.nl/hoorn

Vlinder-/Libellenwerkgroep

VROEGE VLINDERS

Daar zijn ze weer. Het voorjaar is begonnen en de temperatuur stijgt tot aangenaam vliegweer voor onze kleurrijke insecten. De **KLEINE VOS** vloog al op 16-02 in Hem en 26-02 rondjes bij de Ursemmerplas. Het **CITROENTJE** fladderde in Hoorn op 28-02 in de tuin van onze voorzitter. De **GEHAKKELDE AURELIA'S** worden regelmatig gesignaleerd.

Zoals in het vorige Hoornblad te lezen viel is besloten het vlinderproject met nog 4 jaar te verlengen. In die tijd wordt de aandacht vooral gericht op die gebieden waar nog weinig meldingen van vlinders zijn gedaan (zgn. witte vlekken). We hebben voor dit doel vlinderwaarnemingskaarten bij laten bijdrukken. Deze worden binnenkort verspreid door de werkgroep. De vlinderwerkgroep roept iedereen weer op om opnieuw een record te slaan op vlindergebied. Laat uw oog dwalen door het Westfries landschap. Er zijn nog wat witte vlekken op de kaart die meer aandacht behoeven zoals polder "Het Grootslag". Met een beetje hulp van iedereen zijn hier vast ook vlinders te vinden.

In ieder geval is er op zondag 27 april en 18 mei een excursie in deze gebieden te verwachten. We lopen 27 april mee met de algemene excursie vanaf station Bovenkarspel. Station Hoorn 09:00 uur. Zie toelichting blz. 4. Als het weer meezit kunnen de vlindersaars daar nog wat blijven rondfladderen. Brood mee dus!

Op zondag 18 mei is er van 11:00 tot circa 14:00 uur een vlinderinventarisatie-excursie bij "De Leyen" (Hensbroek) en "Obdammer Weel". Start Dampten Hoorn, 10:45 uur. Verzamelen kerk Hensbroek 11:00 uur.

Op zondag 29 juni gaan we kijken in Hoogwoud en omgeving. Start Dampten Hoorn, 10:45 uur. Verzamelen om 11:00 uur op de parkeerplaats van sporthal / zwembad "De Weijver" naast de A.C. de Graafweg.

Let wel: deze inventarisatie-excursies gaan alleen door als de weersomstandigheden gunstig zijn: zonnig en weinig wind! Naar eigen believen brood en drinken meenemen.

Op zaterdagochtend 21 juni van 10-14 uur is er een Vlinderworkshop op de "Suyderbraeck". Bij goed weer kunnen we veel vlinders verwachten in deze fraaie tuin die beheerd wordt door Ineke Kraaijeveld. Bij regenachtig weer wordt de workshop binnen gehouden.

Adres: Stichting Tafeleend, Zesstedenweg 20b,,
Scharwoude (Bus 114).

Maximaal kunnen er 20 mensen meedoen. Meld je dus op tijd bij onderstaand adres: uiterlijk de woensdag van te voren.

Henny van der Groep
Coördinator vlinderwerkgroep
(0229) 24 95 46
hoorn@knnv.nl

Kijk eens naar Hommels!

Hommelproject 2003

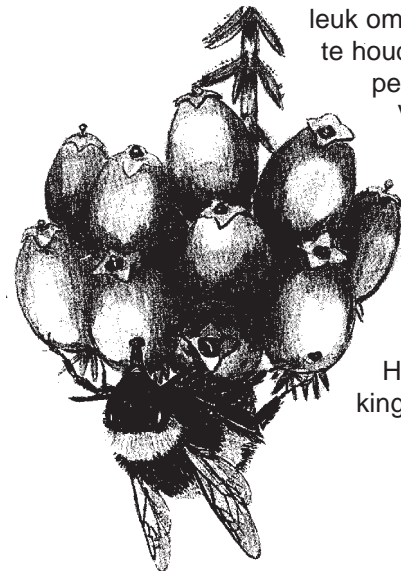

Bijna 10 jaar geleden, in 1994, vroeg de KNNV voor het eerst om landelijk zoveel mogelijk waarnemingen van hommels. Daarvoor was een waarnemingskaart gemaakt en bovendien verschenen er een hommelskrant en een hommelsboek-kenlegger. Onze KNNV-afdeling vulde dat aan met een hommelsnestkast (groot en klein formaat) en een zadenmengsel voor planten waarop hommels graag fourageren. Een overzicht van de resultaten van het waarnemingsproject verscheen in november '95 in een combinummer van Natura en Amoeba (het landelijk blad van de NJN).

Ook in 2003 wordt het waarnemingsproject weer in samenwerking met de NJN gehouden. De hommelskaart waarop de soorten staan afgebeeld is voorzien van een kleurenschema. Dat komt van pas om de kleur van de bezochte bloem aan te geven.

Sinds februari vliegen er volop hommels. Gemeld zijn al : **AARDHOMMEL, WEIDHOMMEL, AKKERHOMMEL, BOOMHOMMEL, STEENHOMMEL** en als laatste de **TUINHOMMEL**.

Behalve het noteren van de eerste verschijningsdatum van een soort is het ook leuk om van je eigen tuin bij te houden welke soorten er per week te zien zijn.

Voor belangstellenden is een hommelskalender beschikbaar waarop per week aangekruist kan worden welke soorten in een bepaald terrein zijn gesignaleerd.

Ook nu weer is een hommelskrant verschenen voor het basisonderwijs. Tegen verzendkosten zijn meerdere exemplaren aan te vragen bij het KNNV bureau in Utrecht. De Hoornbloem levert desgewenst een kennismakingskrant.

Jan Marbus

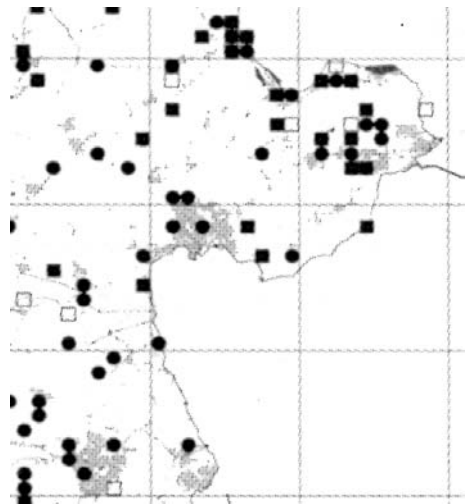
Egels gevraagd

In het nieuwste nummer van Tussen Duin en Dijk 2003 -1 staat een oproep om waarnemingen van **EGELS** in te zenden.

Op bijgaand kaartje van ons werkgebied staat aangegeven van welke plaatsen egels bekend zijn. Hoewel het hier een algemene diersoort betreft is het aantal meldingen heel beperkt. Wie dus komend seizoen een **EGEL** treft, ergens in ons werkgebied, dood of levend, vragen we met klem dit door te geven aan onze natuurhistorisch secretaris Jan-Pieter de Krijger. Deze kan dan ons eigen waarnemingenarchief bijwerken en het gevraagde doorgeven aan de NOZOS- de Noordhollandse Zoogdierstudiegroep.

Van belang is dus datum, plaats (zo nauwkeurig mogelijk) en verdere bijzonderheden (bijv. verkeersslachtoffer of met

Vogelwerkgroep

Met de wisseling van de seizoenen eindigen de wintertellingen en beginnen de broedvogelinventarisaties. Het grote atlaswerk is gestopt maar het inventariseren van kleinere gebieden gaat door, o.a. de SBB-terreinen in De Zeevang en West-Friesland. Wie eens mee wil met zo'n broedvogelinventarisatie kan op de vogelwerkgroepbijeenkomsten contact leggen.

De maandelijkse bijeenkomsten zijn van 20:00 - 22:00 uur op
Donderdag 24 april bij Michel en Resi, Lijndraaier 149, Hoorn
Woensdag 14 mei bij De Hoornbloem, Dorpsstraat 10 a in Zwaag.
Donderdag 19 juni bij De Hoornbloem.

Bij de laatste 2 avonden geldt: bij goed weer een buitenactiviteit, bij slecht weer binnen.

Huiszwaluw

Voor het twaalfde jaar worden de broedgevallen van de Huiszwaluwen geteld. Nu de stand terugloopt is deze monitoring extra belangrijk.

Grutto

Zaterdag 10 mei is de Landelijke Fietsdag. Behalve Molendag is het ook Nationale Gruttodag deze keer. De fietsroutes komen zoveel mogelijk langs Grutto-gebieden. Onze KNNV-afdeling werkt hier aan mee en bemant een kijkpost in de Schardammerkoog. Passerende fietsers krijgen desgewenst tekst en uitleg over de vogels die te zien zijn. Het is de bedoeling dat er steeds twee personen een paar uurtjes aanwezig zijn. Wie helpt mee?

Je kunt je aanmelden bij Ko van Gent: (0229) 24 58 85

Stenuil

Wie mee wil werken aan de Steenuilinventarisatie meldt zich bij Kees Schoon (0229) 50 31 40 of op de VWG-bijeenkomst.

Voorjaarstrek

Bij het monument Scharwoude is de voorjaarstrek goed waar te nemen. Trouwens ook bij vuurtoren De Ven.

Soortendag

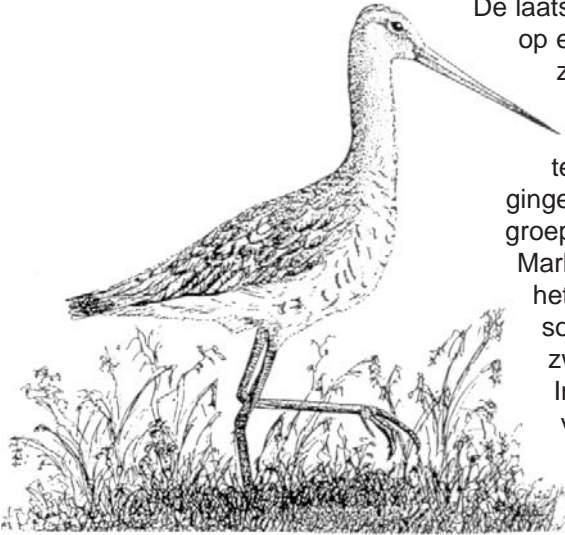
3 keer is scheepsrecht! Zaterdag 3 mei moet het lukken. Onze Big Day werd aangepast tot een "SOORTENDAG". Voorgaande pogingen strandden o.a. vanwege slecht weer. Deelnemen kan in teams van 3 á 4 personen. Afbakend gebied is West-Friesland ten oosten van de A7 tot het Krabbersgat. Keuze van vervoermiddel is vrij.

Start Dampten Hoorn 08:00 uur. Finish parkeerplaats Streekbos 16 uur.

Deelnemende teams ontvangen een speciale streeplijst + instructies.

Aanmelden en inlichtingen bij Ad Roobeek (0228) 51 20 88 of Kees Schoon (0229) 50 31 40

Zeevangtelling 16 maart 2003

De laatste telronde van het derde teljaar op een rij werd een succes! Een zonovergoten Zeevanggebied vol vogels, een lentetemperatuurtje en 15 mensen om de vogels te tellen. Vanuit 't Tolhuus in Warder gingen we om half tien met vijf telgroepjes het veld in. Jan en Ina Marbus gingen vanuit Zwaag per fiets het gehele gebied door, om als een soort dubbel-check de ganzen- en zwanentelling uit te voeren.

In het veld troffen we enorm veel vogels aan. Vooral de Smienten bleken deze teldag op het land in vaak kleine groepjes over grote oppervlaktes van het land te foerageren. Alleen bij

onraad scheerde de hele horde de veilige sloten in. Na de onrust kropen ze snel weer op het land.

Half maart zijn ook de weidevogels weer terug uit het warme zuiden. Verspreid door de gehele Zeevang zagen we **GRUTTO'S**. Soms in een grote groep, zoals op het land van Kastelein, waar we een groep van meer dan honderd zagen. Maar vaak ook al als (echt-)paar langs de slootrand of voedselzoekend op het weiland.

Baltsende **KIEVITEN** en de eerste **TURELUURS**. Een groep van 750 **GOUDPLEVIEREN** gaf een vliegshow voor tellers.

In Zeevang-Oost 2 **SLECHTVALKEN** en ook zo'n spectaculaire vogeljager in de Kleine Koogpolder.

Een grote groep Kolganzen verbleef in de omgeving ten noorden van Edam, waar in het winterhalfjaar het altijd mooi ganzen kijken is. De **KLEINE ZWANEN** waren daar al verdwenen, terug naar de broedgebieden in Siberië. Harry Fabritius en Wil Liefthing troffen in de Beetskoogpolder de laatste 4 Kleintjes aan.

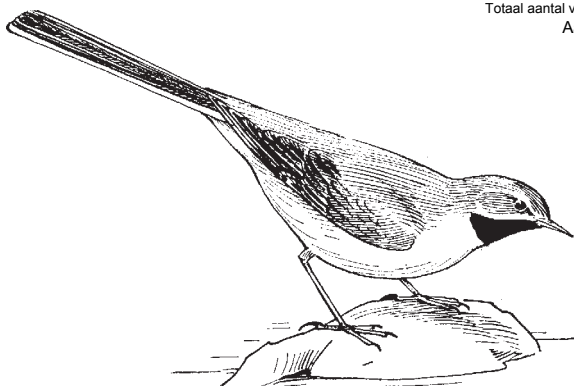
VELDLEEUWERIKEN in het Staatsbosbeheer weidevogelreservaat Warder. De eerste **ZOMERTALING** en 10 **LEPELAARS**, wat wil je nog meer

De vogelaantallen die in de drie teljaren 2001 / 2002 / 2003 in maart werden aangetroffen in het Zeevanggebied staan bij dit verslagje afgedrukt.

Ben Pronk

Zeevangtelling maart	Totaal	Totaal	Totaal
soortnaam	Aantal	Aantal	Aantal
Fuut	38	18	9
Aalscholver	167	23	4
Blauwe Reiger	46	36	55
Lepelaar	1	9	11
Knobbelzwaan	343	410	240
Kleine zwaan			4
Rietgans	2	6	
Kolgans	1.023	1.500	4.606
Grauwe gans	210	278	328
Soepgans	66	50	97
Canadesegans(kl)	6	2	6
Brandgans	15	15	110
Nijlgans	14	5	10
Casarca			1
Bergeend	122	175	214
Smient	28.475	26.687	24.736
Krakeend	72	24	51
Wintertaling	129	81	98
Wilde eend	1.023	828	905
Soepeend	31	34	30
Pijlstaart	4	2	1
Zomertaling	1		6
Slobeend	59	33	17
Tafeleend	18	25	34
Kuifeend	238	180	402
Brilduiker			
Nonnetje	17		4
Grote zaagbek	19	7	17
Bruine kiekendief		1	
Havik		1	
Buizerd	4	11	14
Torenvalk	10	7	7
Smelleken		1	
Slechtvalk	1	1	3
Fazant		1	3
Waterhoen	46	26	12

Zeevangtelling maart	Totaal	Totaal	Totaal
soortnaam	Aantal	Aantal	Aantal
Meerkoet	556	543	560
Scholekster	512	389	434
Goudplevier	509	62	850
Bontbekplevier			1
Kievit	1.617	1.094	1.366
Bonte strandloper	9	6	
Kemphaan	58	41	192
Watersnip	2	25	12
Grutto	1.258	1.009	1.115
IJslandse grutto	1		
Wulp	490	100	473
Tureluur	152	172	114
Zwarte ruiter			2
Groenpootruiter			1
Kokmeeuw	4.908	2.662	1.038
Stormmeeuw	1.573	1.603	966
Kleine mantelmeeuw	1		
Zilvermeeuw	87	95	66
Grote mantelmeeuw		1	3
Houtduif	173	209	147
Holenduif	1		20
Turkse tortel		10	6
Veldleeuwerik	16	21	17
Graspieper	7	12	3
Witte kwikstaart	19	25	25
Rouw kwikstaart		2	
Kramsvogel	454	241	
Kopenwiek		2	
Merel		6	12
Spreeuw	6.760	1.341	1.826
Ekster	39	25	28
Vlaamse gaai			
Kauw	88	130	126
Zwarte kraai	111	97	121
Vink		2	2
Putter			2
Rietgors		5	1
Totaal aantal vogels	51.601	40.402	41.572
Aantal soorten	54	60	61

Fenologie

Op de vogelwerkgroepavond van 16 januari 2003 is besloten om in ons werkgebied een fenologisch onderzoek op te zetten. Velen van ons houden nu al bij wanneer wij een eerste jonge Fuut zien en wanneer wij de eerste TJIFTJAF zien of horen. Om hier systematiek in te brengen vragen wij u om mee te doen en het volgende bij te houden:

1. Waar en wanneer zag/hoorde u dit jaar de eerste:
LEPELAAR, ZOMERTALING, BRUINE KIEKENDIEF, BOOMVALK, KLUUT, BONTBEKPLEVIER, KLEINE PLEVIER, GRUTTO, VISDIEFJE, ZWARTE STERN, KOEKOEK, GIERZWALUW, BOERENZWALUW, HUISZWALUW, GELE KWIKSTAART, BLAUWBORST, ZWARTE ROODSTAART, RIETZANGER, BOSRIETZANGER, KLEINE KAREKIET, SPOTVOGEL, TUINFLUITER, BRAAMSLUIPER, GRASMUS, ZWARTKOP, FITIS, TJIFTJAF, GRAUWE Vliegenvanger en KNEU?
2. Waar en wanneer hoorde/zag u dit jaar voor het eerste territoriale zang/balts van de:
DODAARS, ROERDOMP, KOKMEEUW, WINTERKONING, HEGGENMUS, ROODBORST, MEREL, ZANGLIJSTER, GROTE LIJSTER, PIMPELMEES, KOOLMEES, BOOMKRUIPER, SPREEUW, VLAAMSE GAAI, EKSTER, KAUW, ZWARTE KRAAI, HUISMUS, RINGMUS, VINK, GROENLING, PUTTER en RIETGORS?
3. Waar en wanneer zag/hoorde u voor het eerst (uitgevlogen) jongen van de:
FUUT, BLAUWE REIGER, KNOBBELZWAAN, GRAUWE GANS, CANADESE GANS, NIJLGANS, BERGEEND, WILDE EEND, KRAKEEND, SLOBEEND, TAFELEEND, KUIFEEND, PATRIJS, FAZANT, WATERHOEN, MEERKOET, SCHOLEKSTER, KIEVIT, GRUTTO, TURELUUR, KOKMEEUW, VISDIEFJE, HOUTDUIF, TURKSE TORTEL, RANSUIL, STEENUIL, GRASPIEPER, GELE KWIKSTAART, WITTE KWIKSTAART, MEREL, ZANGLIJSTER, GROTE LIJSTER, HUISMUS, PIMPELMEES, KOOLMEES, SPREEUW, VINK, GROENLING, PUTTER en KNEU?

Natuurlijk houden wij ons aanbevolen voor gegevens van minder algemene soorten en andere waarnemingen.

Bij de KNNV is een uitgebreidere lijst beschikbaar. Voor verdere inlichtingen kunt u contact opnemen met Jan-Pieter de Krijger, Weidemolen 98, 1622 KE Hoorn, tel. (0229) 23 97 24, e-mail: profparelhoen@quicknet.nl.

Veel plezier met invullen van de waarnemingen! Vergeet niet de gegevens door te sturen naar de KNNV.

P.S. Het is in het kader van dit onderzoek niet de bedoeling nesten te gaan zoeken. Een gevonden nest is waarschijnlijk vatbaarder voor predatie door kraaiachtigen en katten!

Rondwandeling landgoederen bij 's-Gravenland

Op zaterdag 18 januari vertrokken we om 08:45 uur met zeventien personen voor een wandeltocht naar de 's-Gravelandse buitenplaatsen. Tegen 10:00 uur kwamen we bij het bezoekerscentrum van Natuurmonumenten aan.

De buitenplaatsen zijn ontstaan in de achttiende eeuw. Oorspronkelijk zijn ze ingericht volgens de ideeën van de Franse barokstijl: strakke lijnen en symmetrische vormen. In het begin van de negentiende eeuw gaan deze tuinen en parken op de schop: de Engelse landschapsstijl komt in de mode. Bochtige paden, slingerende waterpartijen enz..

Wij begonnen onze wandeltocht op landgoed "Boekesteyn". Daar zagen we veel **BEUKEN** en **EIKEN**. We kwamen ook bomen tegen waarin een **BOOMKLEVER** en een **BOOMKRUIPER** voorkwamen. We zagen ook nog de resten van een theehuis, het zogenaamde Capitoel, waar vandaan in het verleden politieke uitzendingen op de televisie kwamen. Dit prachtige gebouw is helaas door brand verwoest. We liepen door lanen met aan weerszijden **RHODODENDRONS** en bamboebossen. Ook **KOOLMEZEN** en **HOUTDUIVEN** lieten zich zien. Het **WINTERKONINKJE** was ijverig bezig op de houtwallen terwijl een **BUIZERD** op jacht was..

We kwamen ook veel bomen tegen die de tand des tijds niet hebben doorstaan en op wiens bast **ELFENBANKJES**, **PAARSE KNOOPZWAMMEN**, **BERKENZWAMMEN** en **MENIEZWAMMEN** voorkwamen.

Op het landgoed "Schaep en Burgh" zagen we een zogenaamde slangenmuur waarop oude fruitrassen zoals **PEER**, **PRUIM** en **VIJGEN** gekweekt worden. Ook kwamen we langs een ijskelder waar in het verleden het gehakte ijs uit de sloten bewaard werd voor het koel houden van de zomergerechten. Nu doet het dienst als vleermuizenverblijf. We troffen ook **BEUKEN** aan met enorme knobbels op de stam en een hek waardoor een boom gegroeid was. Vanaf een heuvel waarop ooit een theekoepel gestaan heeft had je een prachtig uitzicht op de vele landerijen. We zagen ook nog een aantal bijenkasten die gelukkig leeg waren. Een enorme kast tegen een boom bleek een uilenkast te zijn. Onderweg werden we nog opgehouden door een **GROTE BONTE SPECHT**, een **KRAMSVOGEL**, **PIMPELMEZEN** en **PUTERS**.

Cor vertelde onderweg bij een enorme Eik dat het de dikste eik van Noord-Holland was met een omvang van 6,54 meter. Nadat we de grootste **TAXUS** van Nederland gezien hadden namen we na een kop koffie bij het ontmoetingscentrum van Natuurmonumenten afscheid. Na een autorit waar we onderweg ook nog een **GROENE SPECHT** zagen, kwamen we om 14:00 uur in Hoorn aan.

Jan Vlaming

Plantenwerkgroep

Voor de plantenwerkgroep is de tijd van het buitenwerk weer aangebroken. We gaan als werkgroep enkele terreintjes bekijken en wel op:

- woensdag 23 april: Dwaalpark Grote Waal in Hoorn. Start 14:00 uur bij de KNNV-boom aan de Westerdijk.
- woensdag 14 mei: heemtuin Wognum e.o.. Verzamelen met fiets aan Dampten 14.00 uur. Start NH-kerk Wognum 14:30 uur.
- woensdag 11 juni: Heemtuin Hoogkarspel. Verzamelen 18:45 uur Dampten. Verzamelen bij gemeentehuis Hoogkarspel 19:00 uur.

Buiten dit programma om zijn er al naar gelang de mogelijkheden (weersomstandigheden) andere activiteiten, zoals de plantencursus + -excursies, een bezoek aan een wilde plantentuin in Andijk, afrondende inventarisatie van muurplanten in Hoorn. Bij deze inventarisatie hopen we gebruik te maken van de kennis van het determineren van varens. Die hebben we opgedaan bij een workshop "varens" gegeven door Aart Swolfs van Floron. Aan de hand van duidelijke schema's en voorbeelden hebben we geoefend hoe je varens van de juiste naam voorziet.

Voor beginnende plantenliefhebbers is er de cursus "determineren" zie verder pagina 27.

Meer info bij PL.W.G.-coördinator Willy Mantel (0229) 23 05 91.

BOMENWANDELING

De bomenwandeling in de binnenstad van Hoorn op zaterdag 15 maart, werd met 14 mensen gewandeld. Stralend mooi weer al was de temperatuur bepaald niet warm. Toch viel mij op dat de **IEPEN** in 2 dagen tijd goed in bloei waren gekomen. Donderdagmiddag was er nog geen bloei te zien en op zaterdagmorgen staken de bloeiende boomkronen prachtig paars/rood af tegen de blauwe lucht. De bloempjes op zich vallen niet op, maar wel door hun massaliteit kleuren zij de boom. De zaden rijpen voordat het blad verschijnt. In juni veroorzaken de zaden, gevleugelde nootjes, de bekende "dubbeltjes regen". Vroeger verzamelden de boeren het lepenblad als voer voor hun koeien. De boter scheen er erg lekker door te gaan smaken.

De **IEPEN** op deze route zijn allen van een respectabele leeftijd 80 - 120 jaar. Jammer dat er afgelopen 27 oktober tijdens de storm enkele grote **IEPEN** op het Baatland zijn omgewaaid.

Ook heel oude **LINDES** o.a. 1 ter ere van de kroning van Wilhelmina in 1898 en één voor het huwelijk van Juliana en Bernhard in 1937, de zgn. Koningslinde. De **LINDEBOOM** kan heel oud worden en wordt daarom als levenssymbool gezien. Imkers zetten hun bijenkorven graag bij bloeiende **LINDES**. Lindehoning is zeer geliefd. Minder geliefd is deze boom bij automobilisten. Bladluizen zijn verzot op **LINDES** en scheiden een zoete kleverige stof af die op de auto's valt. De 40 - 60 jaar oude **LINDES** op de Veemarkt worden in het voorjaar door

gemeentewerkers bevoorrad met duizenden Amerikaanse Lieveheersbeestjes. Deze beestjes overleven de Hollandse winters niet, maar verdelgen mooi de luizen.

Voor de kroning van Beatrix in 1980 werd bij de Oosterpoort een **ZOMEREIK** geplant. De **ZOMEREIK** heeft stompe knoppen, de knopschubben zijn gewimperd. De **WINTEREIK** heeft niet gewimperde knopschubben en de knoppen zijn spits.

Op dit traject staan 3 **VLEUGELNOOT** bomen. Vóór het station in het Noorderplantsoen, staat de oudste. De vrouwelijke katjes hangen met talrijke bloemen in april te bloeien.

Wij zagen daarvan nog overblijfselen in de vorm van kale lange stengeltjes aan de takken, sommige met verdroogde bloemblaadjes. De grote **PLATANEN** bij de volière zijn 140 jaar en geplant bij de aanleg van het groen langs de oude stadswal, Achter de Vest en het Oosterplantsoen. De vrucht, een noot, hangt aan de boom als een ruw bolletje aan een lang steeltje. De stam van een **PLATAAN** is erg bekend door zijn afschilferende bast in de kleuren groen en geel. Er zijn tamelijk veel **PLATANEN** aangeplant zoals op de Turfhaven.

Sommige **BEUKEN** op de route zijn wel 100 jaar, zoals de 3 **BEUKEN** bij de volière, genaamd de "Drie Gezusters". Zo ook de **HAAGBEUKEN**.

Het verschil tussen deze soorten? Een **HAAGBEUK** kan best een hele robuuste boom zijn, dus geen heg. Ook **BEUKEN** kunnen een heg vormen. De knoppen van een **BEUK** staan van de tak af en zijn langer dan 1 cm. De **HAAGBEUK** heeft kleinere knoppen en liggen tegen de tak aan, bovendien zijn de twijgen van deze laatste soort gespikkeld. Deze beide soorten staan rond het hek van de Grote Kerk.

De andere soorten bomen die op deze route staan zijn **ZILVERESDOORNS**, **KASTANJES**, **ELZEN**, **ZELKOVA** (verwant aan de **IEP**), **GINKGO** met zijn vele knoppen op de takken, de **ROBINIA** of *Pseudo acacia* met zijn grote witte bloemtrossen, de **EENSTIJLIGE MEIDOORN**. De **GROOTBLADIGE HULST** in de tuin van de bibliotheek werd niet gezien want het poortje van de Wisselstraat was gesloten.

Eerdaags is er een leuke brochure te verkrijgen bij "De Hoornbloem" of VVV in Hoorn en ik raad jullie aan: loop deze route dan eens langs de monumentale bomen.

Willy Mantel,
Coörd. plantenwerkgroep

Zomerkamp 2003

We hebben wederom Winterswijk als bestemming uitgekozen voor het zomerkamp. Vorig jaar is deze happening vanwege de geringe belangstelling niet doorgegaan. Dat was heel jammer, want de omgeving van Winterswijk is zeker de moeite waard.

We gaan kamperen bij een boer. Het kamp is van vrijdagavond 1 augustus tot en met maandag 4 augustus. In overleg is het natuurlijk mogelijk om eerder te komen en/of later te vertrekken. Fietsen mee! (zo niet dan kunnen we die wel huren), want de omgeving leent zich heel goed om per fiets verkend te worden. Om tijdig een geschikte kampeerplek te kunnen bespreken vraag ik u zich zo spoedig mogelijk op te geven.

Voor informatie en opgave kunt u terecht bij Eric de Vroome, (0229) 57 10 78.

20 jaar Landelijke Jongeren (LJ van de KNNV)

In het blad Nika - kwartaalblad van de LJ- is te lezen welke activiteiten in het jubileumjaar gepland staan. Je kunt lid worden van de LJ als je tussen de 20 en 33 jaar bent en tevens lid bent van de KNNV. Een korte opsomming van het komende seizoen:

- 18 - 21 april : Twente, thema: bosflora (open kamp! D.w.z. dat ook oud-leden en andere KNNV'ers ouder dan 33 jaar welkom zijn)
- 16 - 18 mei : Lek, thema's: flora en natuurontwikkeling
- 27 - 29 juni : Goeree-Overflakkee, thema's: orchideeën en zeeleven
- 19 - 26 juli : Eifel, zomerkamp (open kamp! D.w.z. dat ook oud-leden en andere KNNV'ers ouder dan 33 jaar welkom zijn)
- 22 - 24 augustus : Drentse Aa, thema's: vlinders en libellen

Meer informatie bij het KNNV-bureau in Utrecht
(030) 23 14 797 of via LJ@knnv.nl
Of de website www.knnv.nl/lj

bosanemoon

Cursussen

VOGELS KIJKEN

In februari en maart volgden 25 cursisten onze basiscursus Vogels kijken deel 1. Het betrof wederom een enthousiaste groep met veelbelovende vogelaars. De bij de cursus horende excursies werden ook goed bezocht en verliepen onder gunstige weersomstandigheden. Dat werkte ook mee aan het ontdekken van leuke soorten zoals Roerdomp, Vuurgoudhaantje, Waterral, Kempmaan en Bonte strandloper. Of er in het najaar een vogelcursus deel 2 komt is momenteel nog niet te overzien.

WILDE PLANTEN HERKENNEN

Eerst richten we onze aandacht op de cursus Herkennen van wilde planten ofwel determineren. Ieder weet dat je dat met een flora doet. Maar... welke flora dan en hoe doe je dat? Wat bedoelen we met "Heukels" en "de Heimans & Thijsse" of de "HHT"? Wat is het nieuwe of wat is er anders aan "Eggelte"? We gaan er tijdens deze cursus mee aan het werk. En daarna weet je ook het verschil tussen "flora" en "vegetatie".

De cursus bestaat uit 5 donderdagavonden (10/17/24 april en 8/15 mei) met 3 excursies op zaterdagmorgen.

Er kunnen maximaal 24 cursisten meedoen. KNNV'ers betalen € 20,- en niet-leden € 30,-. Inlichtingen en aanmelden bij Jan Marbus (0229) 23 04 19.

De Hoornbloem

Dorpsstraat 10A, 1689 EV Zwaag,
☎ (0229) 23 04 19, e-mail: dehoornbloem@hetnet.nl

Het voorjaar is de tijd voor het inrichten van de tuin. Dat is goed te merken aan de belangstelling voor zaden en planten. Inmiddels zijn er al zoveel bestellingen de deur uit dat sommige soorten alweer uitverkocht zijn.

Het stalletje aan de weg komt langzaamaan in de belangstelling en er staan nog enkele markten aan te komen. Wie langs wil komen voor de aanschaf van wilde planten of zaden kan het beste van te voren even bellen.

Maandagavond 10 maart hadden we een workshop over "verzamelen en prepareren", o.l.v. insectendeskundige Ben Brugge. In korte tijd is heel veel materiaal op tafel gekomen. Bovendien waren er delen van twee fraaie collecties meegebracht. Ieder kon ook oefenen in het prepareren van een grote Treksprinkhaan. De aangeboden verzameldozen hebben inmiddels een bestemming gevonden.

De workshop over "het leiden van excursies" zorgde voor een volle bak. Gezamenlijk bogen we ons over de vele activiteiten die onze KNNV-afdeling onderneemt en hoe we ons daarbij duidelijk presenteren.

Jan Marbus

Logboek

Bij de aanvang van een excursie klinkt, naast allerlei informatie, de vraag: "Wie maakt het verslag?"

Zo nu en dan lezen we in "Het Hoornblad" een verslag van een activiteit, meestal een excursie. Zo'n terugblik is altijd leuk voor wie erbij waren en informatief voor wie niet mee was.

De vraag voor "verslag maken" heeft echter in de eerste plaats betrekking op het **LOGBOEK**. Onlangs heeft de excursiecommissie besloten van elke excursie bij te houden of de tocht geslaagd was of niet, wat er zoal gezien werd, aantal deelnemers, het weer en wat verder opmerkelijk was. Om die gegevens enigszins ordelijk en volgens een vast stramien te verzamelen is er een excursieformulier gemaakt. Daarbij is overigens genoeg ruimte voor persoonlijke toevoegingen, bijv. in de vorm van tekening, foto of gedicht.

In de jaren '80 hielden we een logboek bij zonder vaste structuur. Het is heel leuk om die heel gevarieerde en soms

mooi geïllustreerde verslagen eens door te nemen.

Jan Marbus

Waarnemingen

Het begin van het nieuwe jaar had weer genoeg moois in petto voor de oplettende vogelaars onder ons. Zo hadden de **PESTVOGELS** besloten om ons land weer eens aan te doen. Op 12 januari werden er 3 waargenomen in Hoorn en op 15 januari zagen vogelaars er 15 in Enkhuizen. Freek zag er 1 in de Kersenboogerd op 17 januari en 1 op de Holenweg op 19 januari. Ook op 19 januari zag Kees Schoon er 5 zitten in Wijdenes; de dag erna waren er nog 3. Ook de Kersenboogerd heeft een **PESTVOGEL** mogen huizen. Op 15 februari zag Tineke Horstman er 15 zitten op de Jonathanlaan in Blokker die ongeveer een uur later weer door Egbert en Henny werden teruggevonden vlak bij Deen in het zelfde dorp. In Hoogkarspel zaten er 2 op 19 februari. Op 2 maart werd de lijst van Astrid Goos ook weer uitgebreid met een nieuwe soort, zij zag 15 **PESTVOGELS** zitten tussen de Reaal en de Florijn in. Op dezelfde dag zat er nog 1 in de tuin van Kees Schoon aan de besjes.

Het **VUURGODHAANTJE** is ook zo'n soort die wij dit jaar veel in de wintermaanden aantreffen. Op 18 januari kwam een melding uit de Schoener (Hoorn). Boy Lodewijk zag ze op 6, 10 en 17 februari in het Julianapark. Op 22 februari zagen we tijdens de excursie van de afgelopen vogelcursus ook een **VUURGODHAAN** in een den zitten bij de Oosterpoort en tijdens de excursie van de zelfde cursus werden er 2 weken later ook 2 waargenomen in het Julianapark. En ook in Hoogkarspel werd er een waargenomen en wel op 24 januari.

Het lijkt wel of de **APPELVINK** onze landstreken ook aan het verkennen is want ook van deze soort zijn er een aantal exemplaren waargenomen. Boy zag er 2 in het Julianapark en wel op 6 en 20 februari. Ook werd er een waargenomen in de Risdammerhout. Freek zag er 1 op 18 februari in het Julianapark en 1 op 11 maart op de "Blauwe Berg".

Op 16 januari zag Kees in de Nek 85 **NONNETJES** zwemmen en dat zijn toch grote aantallen. In de Nek werd ook op verschillende dagen de **ROERDOMP** weer gezien en wel op 22 februari tijdens de vogelcursusexcursie en op 25 februari. Ook de Lutjebroekerweel leverde weer een **ROERDOMP** op 3 maart.

De Zeevang was regelmatig het toneel voor duizenden ganzen. Tijdens een van de Zeevangtellingen werden er ruim 7 duizend ganzen geteld. Hoofdzakelijk **KOLGANZEN** maar ook het aantal **BRANDGANZEN** was redelijk en de **GRAUWE GANS** liep er ook tussen. Maar af en toe levert zo'n grote groep een aantal krenten op die het vogelen zo spannend maken zoals de **KLEINE RIETGANZEN** die er tussen zijn gezien. Ook de **ROODHALSGANS** die Michel en ik er op 3 maart tussen uit prikten net achter Warder zijn van dat soort krenten.

En dan zijn er natuurlijk die incidentele waarnemingen die altijd het melden waard zijn. Ik denk dan aan de roepende **STEENUILEN** rond het huis van Kees Schoon op 5 maart, het **BOKJE** dat in Venhuizen werd gezien, de 2 **ZEEKOETEN**

die in het spaarbekken bij Andijk werden gezien op 16 januari, de **SNEEUWGORZEN** van Freek bij het Monument op 15 januari of de **RODE WOUW** van 27 februari en de **VELDUIL** van 17 maart op dezelfde plaats. Op 16 februari werden er trouwens weer 2 **VELDUILEN** waargenomen bij Bottema in de Leekermeer.

De tellingen van Paul Groot in de Vooroever leverde ook weer leuke dingen op. Ik zal er een aantal noemen. Een **BLAUWE KIEKENDIEF** op 7 februari, **WATERPIEPERS** op 10 februari, **EIDEREENDEN** rond 20 februari, **KEMPHANEN** en **GRUTTO'S** op 24 februari, **SPERWER** op 3 maart en een **GROTE GELE KWIKSTAART** op 7 maart evenals een **LEPELAAR**.

Ook Ad Roobeek heeft niet stil gezeten de afgelopen tijd. In de Vooroever zag hij op 3 januari zag hij 3 **ROUWKWIKSTAARTEN**, een **KUIFDUIKER**, **BEFLIJSTER** en **GROTE GELE KWIKSTAART** lieten zich op 5 januari zien en op 12 januari werd de **DWERGGANS** nogmaals waargenomen. Een kleine 3 weken lang, vanaf 20 januari, zaten er in de Vooroever een aantal **WITBUIKROTGANZEN**. Deze soort werd de afgelopen winter in grote getale gezien in Noord-Holland. Ook Wieringen en Petten hadden grote aantallen in huis.

In de hele Vooroever heeft Ad in totaal 5 vrouwtjes en 2 mannetjes geteld van de **BLAUWE KIEKENDIEF**. Op 23 februari zag hij een **RUIGPOOTBUIZERD**, Kees Schaper zag op 24 februari 4 **LEPELAARS**. Een **BOOMPIEPER** deed de Vooroever aan op 28 februari en was in gezelschap van 175 **PIJLSTAARTEN**.

Het maximale aantal **SMIENTEN** was afgelopen winter 21.700 en de **WINTERTALINGEN** kwamen tot maximaal 400. Op 1 maart zongen er 80 **KOPERWIEKEN** hun liet in de Vooroever en zag hij ook 2 adulte **ZWARTKOPMEEUWEN**. Op 9 maart telde Ad 2000 futen en 1.000 **GRUTTO'S** en op 10 maart zat er een vrouwtje van de **ROODBORSTAPUIT**.

In de Weelen hoorde en zag Ad op 8 en 13 februari een paartje **GOUDVINKEN** waarvan het mannetje aan het zingen was. Op 21 februari had hij er zijn eerste **GRUTTO'S** van het gebied.

Naast vogels zag hij ook nog zijn eerste **KLEINE VOSSEN** vliegen op 28 februari en bloeide **KLEIN HOEFBLAD** met zijn mooie gele bloemen. Op 16 maart werd het huis van Ad bezocht door een **GEWONE BLOEMENWANTS**.

Het komend voorjaar is ook goed te merken aan het gedrag van de vogelsoorten die wij eigenlijk het hele jaar door kunnen treffen. In de Risdammerhout heeft een **GROTE BONTE SPECHT** weer positie genomen op zijn lantarenpaal. Deze roffelt namelijk veel beter dan al die bomen er om heen! Op 2 maart zag ik er 3 achter elkaar aanvliegen op het einde van de Eikstraat en op 9 maart vloog er ook een door het hertenkamp van het Julianapark. De **TJIFTJAF** fluit weer zijn bekende zang, **WILDE EENDEN** en **MEERKOETEN** zijn alweer nesten aan het bouwen: kortom de lente komt er aan. Ik wens jullie veel kijk- en luisterplezier. Verplaats je je alvast maar eens naar zo'n zwoele avond, windstil, nog even buiten zitten en dan besluiten de **MEREL** en de **ZANGLIJSTER** dat het tijd is voor een lied....

Bestuur

- Voorzitter** : M. Kleij, Lijndraaier 149, 1625 ZV Hoorn,
 ☎ (0229) 23 05 24, e-mail: mkleij@hetnet.nl
- Secretaris** : E.J. Baars, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker,
 ☎ (0229) 24 95 46, e-mail: hoorn@knnv.nl
- Nat. hist. secr.** : J.P. de Krijger, Weidemolen 98, 1622 KE Hoorn,
 ☎ (0229) 23 97 24, e-mail: profparelhoen@quicknet.nl
- Penningm. & Ledenadm.** : A. Roobeek, P.J. Jongstraat 176, 1614 LK Lutjebroek ☎ (0228) 51 20 88,
 e-mail: s.m.roobeek-vergeer@hetnet.nl, Postgiro: 3553986
- Leden** : A.L. ter Horst, Dorpsstraat 59, 1713 HB Obdam,
 ☎ (0226) 45 29 90, e-mail: anneloesterhorst@wanadoo.nl
 C.J.P. Schoon, Lekerweg 37, 1608 MB Wijdenes,
 ☎ (0229) 50 31 40, e-mail: cjp.schoon@quicknet.nl
 C. van der Velden, Dukaat 29, 1628 PP Hoorn,
 ☎ (0229) 23 19 10, e-mail: cor.vdvelden@wxns.nl
 E. de Vroome, Veenrug 37, 1687 WN Wognum,
 ☎ (0229) 57 10 78, e-mail: e.en.c.de.vroome@wanadoo.nl
- Erevoorzitter** : J.A. Marbus, Dorpsstraat 10A, 1689 EV Zwaag,
 ☎ (0229) 23 04 19, e-mail: dehoornbloem@hetnet.nl

Coördinatoren

- Plantenwerkgroep**: Willy Mantel, Schout 57, 1625 BR Hoorn, ☎ (0229) 23 05 91
- Vogelwerkgroep** : Ko van Gent, Berkenweide 13, 1647 BG Berkhout,
 ☎ (0229) 24 58 85, e-mail: ko-wil@zonnet.nl
- Vlinderwerkgroep**: Henny van der Groep, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker,
 ☎ (0229) 24 95 46, e-mail: hoom@knnv.nl

AANMELDINGSFORMULIER - S.V.P. INLEVEREN BIJ HET BESTUUR.

Ondergetekende meldt zich aan als:

- KNNV-lid (1 persoon € 22,65 per jaar)
- Gezinslid (meer dan 1 persoon op hetzelfde adres € 28,65 per jaar)

dhr./mevr.: voorletter(s) : achternaam:

geboortejaar : telefoon :

adres :

postcode + woonplaats :

specialiteiten of interesse:

naam huisgenoot :

geboortejaar :

specialiteit of interesse :

NATUURLIEFHEBBER?

Enthusiast over mooie dingen die u in de natuur ontdekt heeft en wilt u die ervaring graag met anderen delen?

Of vindt u het buiten prachtig maar zou u wel wat meer willen weten over dat landschap, zo'n plant of dier.....

DOE DAN MEE MET DE KNNV! DE VERENIGING VOOR VELDBIOLOGIE.

Het is een club van actieve natuurliefhebbers.

Zo veelzijdig als de natuur, zo veel zijn de activiteiten van de KNNV!

Naast het programma van de plaatselijke/regionale afdelingen biedt de landelijke organisatie o.a.:

- het verenigingsblad Natura (6x per jaar)*
- kampen en reizen*
- allerlei werkgroepen (o.a. landschap, korstmossen)*
- publikaties voor ledenprijs*

**Het landelijk bureau is gevestigd in Utrecht.
Oudegracht 237, 3511 NK Utrecht, ☎ 030-2314797**

WILT U "HET HOORNBLAD" VAKER ONTVANGEN?

Gebruik dan de bon op pagina 31 en wordt lid van de KNNV-afdeling Hoorn/West-Friesland. U bent dan ook automatisch lid van de landelijke KNNV. Het kost u slechts € 22,65 per jaar.

Opzegging van het lidmaatschap melden voor 1 november bij de ledenadministratie van de afdeling.

DRUKWERK

PTT Post

Port betaald
Port payé
Pays-Bas

AAN:

Afz. Ledenadm. KNNV

A. Roobeek, P.J. Jongstraat 176, 1614 LK Lutjebroek ☎ (0228) 51 20 88